

5.2 Secció de llengua / Sprachwissenschaftliche Sektion

	Dijous 22
	U5/01.17
9:00-10:30	Josep Nadal (Universitat de Girona/Institut d'Estudis Catalans): Espais de trobada, identitats i diversitat lingüística
	Judit Freixa (Observatori de Neologia-IULA, Universitat Pompeu Fabra): Observar el canvi lèxic: neologismes per a l'actualització del diccionari
	Joan R. Ramos Alfajarín (Universitat de València): Cap a un model lingüístic policèntric i polimòrfic en català: aspectes sintàctics
14:00-15:30	Josep Martines (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant/Institut d'Estudis Catalans): Canvi semàntic, estandardització i identitats: el <i>seny</i> català i el <i>trellat</i> valencià?
	Elena Sánchez López (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant): Vers una anàlisi holística de la generació del significat: convergència entre la Teoria del Canvi Semàntic i l'Anàlisi del discurs
	Jordi Suïls Subirà (Universitat de Lleida): La llengua en una relació canviant entre individu i espai
	Jordi M. Antolí Martínez (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant): La construcció del model de referència del català actual: els verbs <i>sentir</i> i <i>oir</i> en els segles XIX i XX
16:00-17:30	Miquel-Àngel Pradilla (Universitat Rovira i Virgili / Institut d'Estudis Catalans): Identitat lingüística i estandardització. El cas de la llengua catalana

Dijous 22		
	U5/01.17	U5/02.17
16:00– 17:30	Hanna Budig (Universitat Bamberg/Universitat d'Alacant): La llengua com a símbol de la divergència cultural – Llengua i identitat al discurs polític valencià	Josep M. Baldaquí Escandell (Universitat d'Alacant/ Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): Identitat i model de llengua: les tries dels joves valencians
	Joan de Déu Martines (Universitat d'Alacant): Model lingüístic d'Enric Valor i la construcció del model de llengua literària: identitat i estandardització	Hector Camara Sempere / Eduard Baile López (Universitat d'Alacant): La construcció de la identitat per a la motivació en l'aprenentatge del català
	Vicent Flor (Universitat de València): La lluita d'identitats polítiques al País Valencià: el discurs del secessionisme lingüístic contra la unitat de la llengua catalana	Nicolau Dols Salas (Universitat de les Illes Balears/Institut d'Estudis Catalans): El concepte d'integritat lingüística i la competència comunicativa

Divendres 23		
U5/01.17		
9:00-10:30	Ramon Sistac (Universitat de Lleida/Institut d'Estudis Catalans): De les perifèries geogràfiques a les mentals: "De Ponent, ni vent ni gent"	
	U5/01.17	U5/02.17
	Jaume Pons Conca (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant): El model lingüístic de Pompeu Fabra: l'evolució dels seus usos sintàctics	Andreu Sentí (Universitat de València): Norma i actituds lingüístiques en la (re)construcció d'un estàndard per al País Valencià: el lèxic
	Caterina Martínez Martínez (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant): L'evolució del model de llengua de Pompeu Fabra: un acostament al lèxic i a la fraseologia	Emili Casanova (Universitat de València/AVL): La recepció de la norma de l'IEC i els canvis lingüístics en el valencià del segle XX
	Josep Vicent Garcia Sebastià (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant): El model lingüístic de la música popular contemporània en català al País Valencià: d'Al Tall a Orxata Sound System	Sandra Montserrat (Universitat d'Alacant) Els discursos prescriptius i els discursos identitaris en l'ensenyament del català. Avancem cap a una gramàtica basada en la Gramàtica de Construccions
14:00-15:30	Anna Kocher (Universität Wien): Que són complementadors?: interne und externe Perspektiven auf die Entwicklung nichteinbettender Komplementierer in katalanischen polaren Fragen	
	Alina Moser (Universitat de Barcelona): Zum Verhältnis von Sprache und Identität bei katalanischen Gitanos	

Divendres 23	
	U5/01.17
16:00- 17:30	Antoni Martínez Pérez (Universitat d'Alacant): El model de llengua de Merlí i els peripatètics. Variació i canvi lingüístic als mitjans de comunicació
	Ona Domènech (Universitat Oberta de Catalunya/Universitat Pompeu Fabra) Rosa Estopà (IULA, Universitat Pompeu Fabra): Noves i velles paraules testimonis de grans canvis polítics: el cas del procés de Catalunya
	Amanda Ulldemolins Subirats (Universitat Autònoma de Barcelona): A Alcanar ja no volen palometes. Presència del lèxic tortosí a les aules de Primària
	Annabel Gràcia Damas (Universitat de Lleida): La instrumentalització històrica de la catalanitat de Lleida: ecos actuals

Antolí Martínez, Jordi M. (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant)

La construcció del model de referència del català actual: els verbs sentir i oir en els segles XIX i XX

El català actual, *sentir* és el verb prototípic de la percepció auditiva (pura, diferent de la percepció activa que expressa *escoltar*). Ho és tant de la llengua estàndard, arreu del domini lingüístic, com també de la llengua col·loquial (com constata el *DDL*C).

La situació de la llengua actual no és la mateixa que trobem en català antic ni modern; tampoc és la del català del segle XIX. Constitueix en realitat una fase d'un procés de canvi lingüístic que comença en llatí tardà i que culmina en el segle XX. En estudis anteriors (Antolí 2015 i en premsa) ens hem referit ja al procés de canvi semàntic que afecta aquest verb en català antic i al procés de substitució de *oir* (el verb de percepció auditiva prototípic de la llengua antiga) per *sentir*, el qual s'engegà en llatí tardà, s'accelerà des del segle XV i culminà entre el XIX i començaments del XX, segons el territori (E. Valor, en l'obra *Millorem el llenguatge*, encara el testimoniatge 'en alguna petita zona del País Valencià').

Amb la informació que hem obtingut del buidatge del Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Antic (CIGCA) i del Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern (CIGCMod), observem que entre els segles XIII i XIV *sentir* és un verb que restringeix el seu àmbit d'ús com a verb de percepció auditiva a aquells contextos en què l'estímul era de tipus no lingüístic (un so, un soroll). Fruit possiblement d'un joc d'inferències invitades pel context (seguint la TIICS de Traugott 2012), aquest verb ampliarà el seu abast semàntic i inclourà també la descodificació d'un discurs lingüístic. Des de llavors, i amb una inflexió molt marcada en el segle XV, s'esdevindrà un procés constant de substitució de *oir* per *sentir*. D'aquesta manera, en el català de l'edat moderna (segles XVII-XVIII) s'invertirà la situació constatada en la llengua antiga: *sentir* serà ara el verb que expressa els dos tipus de percepció auditiva (d'estímuls lingüístics i no lingüístics), mentre que *oir* quedarà reduït a l'expressió de la percepció d'estímuls lingüístics, amb un pes relatiu en decreixement constant. Sols en la segona meitat del segle XIX s'apunta una lleu recuperació d'aquest segon verb, amb la incorporació de *oir* en el model de català culte de la Renaixença, com permet constatar el Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC) o P. Fabra mateix, en les seues *Converses filològiques* (756, del 13/8/1926), quan rebutja 'com hem vist que fan ara alguns escriptors' la substitució sistemàtica de *sentir* per *oir*. En aquesta comunicació pretenem aprofundir en l'estudi d'aquest procés en català contemporani; concretament entre els segles XIX i començaments del XX. Ens interessarà no sols descriure el procés de substitució des d'una perspectiva quantitativa, sinó sobretot

aprofundir en les forces externes a la llengua que intervenen en aquesta evolució, ja que són aspectes de tipus sociolingüístic els que afavoriran l'expansió – definitiva durant el segle XIX i XX – de *sentir* en detriment de *oir*. Són factors a tenir en compte la manca d'un model de català culte durant bona part del segle XIX; aquest factor va lligat al paper que podria haver tingut l'espanyol – com a varietat de llengua culta per als catalanòfons del momento – en aquest procés. També hi ha la (re)construcció d'un model de llengua culta – arcaïtzant – amb la Renaixença i com això comportà la reintroducció de *oir* com a arcaisme. Finalment, no hem d'oblidar la funció que tingué P. Fabra, que incorporà sense complexos *sentir* en el model estàndard de l'IEC, en el marc de la seua proposta de l'estàndard lèxic del català. En resum, en aquesta comunicació pretenem reflexionar, partint del cas del verb *sentir*, sobre la relació que hi ha entre la norma (i el model de llengua culta) i el canvi lingüístic.

Baldaquí Escandell, Josep M. (Universitat d'Alacant/Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana)

Identitat i model de llengua: les tries dels joves valencians

Al País Valencià, a partir de la creació – l'any 1998 – de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) com a ens normatiu del valencià, coexisteixen dos models normatius: el model de l'Institut d'Estudis Catalans i les Universitats Valencianes (IIFV) i el model que, a partir de la seua creació, elabora i difon l'AVL (Martines & Montoya 2012). Tots dos models parteixen d'una base comuna i accepten la unitat de la llengua catalana, però mentre que el primer model prioritza el caràcter convergent de la varietat valenciana amb el diasistema de la llengua catalana, l'AVL ha optat per un model de codificació del valencià de caràcter autònom i individuador (Pradilla 2011: 122), que es justifica per la prioritització de "les solucions valencianes genuïnes vives" (AVL 2006: 14). Per tant, és un model que té la intenció d'aproximar la norma prescriptiva a la norma descriptiva dels valencians, i està descrit en les obres normatives publicades fins ara per l'AVL, especialment en la *Gramàtica Normativa Valenciana (GNV)* de l'any 2006.

La justificació del model de l'AVL no es basa únicament en la defensa d'allò que és genuïnament valencià, sinó també en la hipòtesi que l'augment de la identificació dels usuaris amb la norma del valencià hauria d'incrementar l'ús de la llengua. Es tracta, en la nostra valoració, d'un criteri simplista, ja que l'ús de la llengua depén també de molts altres factors, alguns segurament més importants, que no es tenen en compte (veg. p. ex. MacIntyre *et al.* 1998; MacIntyre 2009; Marí 2008 i 2009). En tot cas, aquest plantejament parteix del pressupòsit que els usuaris valencians tenen tendència a

no utilitzar el models de llengua formal perquè no els valoren com a adequats i no s'hi identifiquen, però no coneixem que s'hagen fet estudis que donen suport a aquesta hipòtesi.

Una de les temàtiques de la secció de lingüística del 25è Col·loqui Germano-Català se centra en les relacions entre norma lingüística i identitat. En relació a aquesta temàtica presentem aquesta proposta de comunicació en què volem descriure les relacions entre la identitat i les tries lingüístiques dels joves valencians.

El treball es basa en una àmplia enquesta (2190 enquestats) realitzada entre els joves valencians en l'any 2008. Els resultats globals d'aquesta enquesta pel que fa als fenòmens de la percepció de la inseguretat lingüística, l'anàlisi de la inseguretat lingüística formal i la valoració dels models de llengua formal ja han estat analitzats en treballs previs (Baldaquí 2009; Baldaquí *et als*, 2010; Baldaquí 2011; Baldaquí 2015).

En un dels nostres treballs previs (Baldaquí 2015) vam analitzar, entre d'altres qüestions, la valoració que els joves fan de variants lingüístiques que caracteritzen un o altre model formal de referència. Hi veiem que, en general, els joves expressen la seua preferència per l'ús de les variants lingüístiques del model convergent de l'IEC-IIFV en contextos formals, però els resultats mostren una variabilitat que resulta difícil analitzar.

En aquest proposta volem aprofundir en aquells resultats per analitzar-ne amb detall les relacions entre la identitat dels parlants i la valoració i l'ús que fan de variants lingüístiques que caracteritzen les dues propostes normatives.

Aquesta comunicació s'estructurarà en dues parts. En la primera part descriurem operativament la variable "identitat lingüística" a partir de les dades sociolingüístiques de què disposem. Aquesta variable està creada a partir de les respostes a l'ítem "Tu, com et consideres a tu mateix?", amb quatre possibilitats de resposta: "Principalment valencianoparlant"; "Principalment castellanoparlant"; "Igualment valencianoparlant que castellanoparlant"; "Parlant d'una altra llengua diferent del valencià o del castellà". En aquest primer apartat analitzarem quines són les característiques sociolingüístics que determinen que els joves s'adscriuen a un o altre grup.

En la segona part, analitzarem la relació entre la identitat lingüística dels enquestats i la valoració i l'ús que fan d'algunes variables lingüístiques que presenten conflictes entre les dues propostes normatives adés citades. Es referim a variables que són sobretot de caràcter morfològic i lèxic, com per exemple: venir / vindre; aquest / este; parlasses / parlares; veure / vore; us / vos; homes / hòmens; setè / séptim; servei / servici, etc.

Per a l'anàlisi estadística d'aquestes relacions emprarem les taules de contingència i els arbres de decisió, que són tècniques estadístiques que permeten analitzar les relacions entre dues o més variables mesurades en escales nominals o ordinals, com és el nostre cas.

Finalment, en les conclusions, farem una valoració global dels resultats, en la qual s'analitzaran les relacions amb altres investigacions prèvies, s'indicaran les limitacions que hem trobat en la interpretació dels resultats i, si és el cas, es faran propostes en relació al procés de normativització i l'ensenyament de la llengua catalana al País Valencià.

Budig, Hanna (Universität Bamberg/Universitat d'Alacant)

La llengua com a símbol de la divergència cultural – Llengua i identitat al discurs polític valencià

A diferència dels treballs d'investigació que s'han dut a terme fins ara sobre el conflicte lingüístic i identitari valencià – que sobretot se centren o bé en una de les dues bandes implicades en el conflicte i el seu discurs específic, o bé en el desenvolupament històric del conflicte, de tal manera que els continguts discursius queden tractats més aviat de forma marginal – la finalitat central del meu treball és desenvolupar una terminologia objectiva i descriptiva sobre el controvertit concepte polític de "comunitat lingüística catalana" (Budig 2015, 2016). Amb aquest objectiu em base en el terme del discurs, encunyat per Michel Foucault i aprofundit per Judith Butler, que suposa que els discursos d'una determinada comunitat reflecteixen la interpretació específica que aquesta fa de la seua època i que les afirmacions lingüístiques tenen el poder (*performativitat*) de transformar la realitat en presentar-la d'una certa forma.

És en aquest sentit que el discurs valencià demostra que la interpretació social de la identitat històrico-cultural pot ser molt heterogènia i divergent. Les diferents denominacions de la llengua compartida com a "valencià" i "català", així com el polèmic discurs anticatalanista present a València insinuen que la qüestió tan present en Sociolingüística sobre la descripció terminològica de *comunitats lingüístiques* no pot ser resolta només a través de la comparació formal de semblances lingüístiques, sinó que es presenta més aviat establerta per la percepció cultural pròpia i aliena que tenen els respectius parlants de la seua "llengua" i "identitat".

L'últim exemple més emblemàtic per tal de comprendre els models cognitius divergents de la "llengua" i "identitat valenciana", segons una perspectiva d'anàlisi de discurs, és la polèmica i debatuda *Llei de senyes d'identitat*, d'inicis de 2014, que va presentar el PPCV,

i, que declara la "llengua valenciana com a principal senyal d'identitat". La controvèrsia va acabar de manera provisional amb la derogació d'aquesta llei a la primavera del 2016 per part del nou govern de la Generalitat valenciana (*PSPV-Compromís-Podem*). El corpus textual del meu treball se situa, doncs, en el discurs polític dut a terme durant aquest període, així que enfoca les xarrades i debats parlamentaris que van tenir els diferents representants polítics a les Corts de la Generalitat valenciana, així com la transmissió i la lectura d'aquest discurs que van fer diferents diaris valencians i catalans respecte la polèmica llei. El Corpus s'estructura en diversos subcorpus, que analitze partint de les preguntes següents:

1. Amb quins mitjans lingüístics es conceptualitzen els diferents actors polítics a si mateixos i a la seua comunitat (identitat), a la seua llengua i a la comunitat de la qual es volen distingir (alteritat)? Quines diferents determinacions i dimensions atribueixen d'aquesta forma a la llengua i identitat valenciana? On es troben les conceptualitzacions comuns i divergents?
2. Com transmeten i expliquen el discurs polític els diferents diaris valencians? Quines declaracions i fragments del discurs declaren com a "importants"? Com raonen sobre la qüestió de la llengua i la identitat valencianes en comentaris i entrevistes i què aporten amb aquest enfocament a la creació de l'opinió pública?

Amb la meua aportació vull explicar l'ús que faig de les aplicacions informàtiques específiques per a l'anàlisi de corpus textuais desenvolupats per l'*Institut Virtual Internacional de Traducció (IVITRA)* i presentaré el meu procediment metodològic mitjançant uns exemples. Empraré mètodes d'investigació d'una anàlisi quantitativa-lexicomètrica del corpus en combinació amb una anàlisi qualitatiusssemàntica de Frame.

Càmara Sempere, Hèctor (Universitat d'Alacant)

Baile López, Eduard (Universitat d'Alacant)

La construcció de la identitat per a la motivació en l'aprenentatge del català

És coneguda la situació de diglòssia i, segons les zones, fins i tot de substitució lingüística del català arreu dels Països Catalans. A pesar que l'ensenyament obligatori de la nostra llengua està oficialitzat des de fa més de trenta anys en bona part dels territoris en què es parla pel que fa a l'Estat espanyol, amb diferents graus d'implantació segons l'administració de què depenga el sistema educatiu, aquest estatus legal no ha sigut suficient per a fer reviscolar-ne l'ús, encara

que sí que ha ajudat a augmentar-ne i a estendre'n la competència, més en relació amb la comprensió que amb l'ús efectiu.

Aquesta situació, val a dir, varia en funció de la zona a què ens referim. En el cas del sud del País Valencià, territori en el qual ens centrarem atesa la nostra experiència com a docents a la Universitat d'Alacant, a les característiques pròpies del sistema educatiu valencià (separació entre els alumnes que trien ensenyament completament en valencià, els qui hi fan immersió progressiva i els qui tenen totes les matèries en castellà, excepte l'assignatura de *València: llengua i literatura*), cal afegir-hi una diversitat sociolingüística complexa: poblacions amb un alt percentatge de catalanoparlants (és el cas de Crevillent, Santa Pola o Monòver), amb un procés avançat de substitució lingüística (com ara Alacant i Elx) i, finalment, històricament castellanoparlants (com les del Baix Segura i el Vinalopó Alt).

A partir d'aquest context, remetent novament a la problemàtica derivada de la tipologia d'alumnat a qui impartim docència al nostre centre, ens plantejem la necessitat de trobar estratègies que, d'una banda, reforcen la presència i l'acceptació del català com a llengua adient per qualsevol àmbit; i, d'altra, que ajuden a estendre'n l'ús tant entre catalanoparlants que decideixen no fer-lo servir més enllà del cercle familiar i que hi renuncien quasi absolutament durant les interaccions socials, com entre castellanoparlants que, a causa d'un bilingüisme unilateral, no veuen la necessitat que s'utilitze més enllà de les aules. En aquest punt, reflexionem, és on cal plantejar-se la qüestió identitària com un element que contribuísca a posar en valor una llengua estigmatitzada socialment. Moltes vegades, si en seguim el fil, s'ha reduït la cultura valenciana al factor d'aprenentatge lingüístic, fet que, sens dubte, és un tret fonamental, ja que n'és el vehicle d'expressió tradicional, però s'ha demostrat que la llengua a soles no ha servit per a crear una comunitat de parlants. Tot el contrari, ens trobem amb castellanoparlants que participen de la cultura valenciana mitjançant la història, els costums o les tradicions, i de catalanoparlants que, dins d'un sentiment inconscient d'autoodi més profund del que sembla (o de resignació i de conformisme, en el millor dels casos), han renunciat a alguns dels elements que els han definit des de fa generacions (el comportament tradicional dels sectors intel·lectuals envers les Falles del cap i casal, per exemple, només s'ha començat a corregir recentment i ha deixat la festa a mans dels sectors més fortament castellanitzadors i, encara més, aferrissadament anorreadors del català). Potser hi ha hagut la pretensió benintencionada d'arribar a la reconstrucció comunitària mitjançant la llengua, la qual, des de la proclamació de la LUEV el 1984, s'ha transmés oficialment en l'àmbit educatiu sense que, malauradament, açò haja produït rèdits evidents pel que fa a l'ús real.

Davant aquesta situació, però, ens preguntem: i si, sense bandejar el camí convencional (accedir a la cultura per la llengua), hi afegirem el recorregut al revés (a la llengua per la cultura) a manera de complement? Per què no un procés que combine totes dues vies d'aproximació? Palesar, en definitiva, els fets comuns que ens identifiquen com a valencians (i pensem, si no, en festes que són acceptades i compartides com a identitàries, com ara els Moros i Cristians o les Falles) pot ser una ajuda eficaç per a assumir conseqüentment que ser valencià és, al cap i a la fi, ser catalanoparlant. Evidentment, aquest pas (ser parlant sentint-se primerament valencià) s'ha de fer sent conscients que hem de partir de realitats valencianes que, per a molts, són viscudes en castellà, però que formen part del nostre patrimoni i que poden incidir, a partir de la vinculació emocional que creen aquests fets, a acostar-se a l'aprenentatge com a L2 d'una llengua que és part indissoluble d'una cultura que viuen com a pròpia.

Com ja hi hem al·ludit suara, prenem la perspectiva de la nostra experiència com a docents al sud del territori valencià, un context amb una disparitat sociolingüística més acusada que en altres comarques del País. Per això, tant en el curs present com en el del 2014-2015, els autors d'aquesta proposta hem organitzat sengles cursos sota la denominació 'Per a conèixer la nostra cultura: guia de referents valencians', en el qual hem afavorit un temari que, lliure de prejuïns academicistes, incideix en aspectes ben diversos com ara els fets històrics, les fites literàries i l'etnopoètica, però també en les festes populars, la música pop, el còmic, el cinema o l'esport. Així, pretenem oferir a l'alumnat que hi participa (sovint, procedent dels graus d'Educació, un dels àmbits en què es dona un major grau de matriculació a la Universitat d'Alacant i del qual sorgeixen, parem-hi atenció, els mestres responsables dels primers anys d'integració lingüística dels nostres infants) una visió desacomplexada del que significa ser valencià, tot emmarcant el procés d'ensenyament en una metodologia multimodal i de caràcter divulgatiu tot i no renunciar, clar està, a la rigorositat acadèmica. Així mateix, perquè hi haja un component de proximitat que remeta a la idea de l'aprenentatge significatiu, procurem, sempre que siga possible i sense bandejar el context general, focalitzar sobre referents de les comarques del sud, especialment respecte a Alacant i Elx, ja que considerem que el combat identitari es juga, no soles però sí de manera més rellevant, a les grans ciutats.

Comptat i debatut, el propòsit d'aquesta comunicació és plantejar quina ha sigut l'experiència de posar en pràctica aquesta idea d'arribar a la llengua des del foment del coneixement afectiu de la cultura mitjançant els cursos descrits suara. No es tracta, però, de mostrar un treball merament experiencial, ja que considerem que això podria derivar en una visió estrictament anecdòtica, sinó que

aspirem a reflexionar críticament sobre el vessant teòric sobre el qual es basteix la nostra perspectiva en relació al binomi llengua/cultura, tot confrontant-nos amb la realitat viscuda a l'aula.

Casanova, Emili (Universitat de València/Acadèmia Valenciana de la Llengua)

La recepció de la norma de l'IEC i els canvis lingüístics en el valencià al segle XX

Tota llengua està en constant canvi lingüístic en tot temps i lloc adaptant-se a les necessitats cognitives dels parlants per a fer front als continus canvis socials, tècnics i etnològics. En llengües com la nostra, supeditada a una altra llengua d'estatus social i oficial superior, el canvi està supeditat a l'altra llengua, tinga o no un referent normatiu.

La creació d'un corpus normatiu per l'IEC en una època de desconeixement de les varietats de la llengua i del principi que una llengua és diversa i variada per natura, la debilitat del procés normatiu valencià i la voluntat d'adaptar només superficialment la proposta catalana a la realitat valenciana va provocar una adquisició feble i esbiaixada d'eixa norma amb conseqüències sobre el canvi lingüístic en marxa a València.

L'objectiu d'esta comunicació és estudiar estes conseqüències i la possibilitat d'actuar sobre elles per tornar a la situació anterior, o almenys, a la possibilitat que l'usuari puga triar les formes amb principis clars i no es complisca el procés de pèrdua d'una forma valenciana>castellanisme>substitució per una forma considerada més estàndard o normativa. En concret, estudiaré 4 casos: dos a partir de valencianoparlants d'origen:

- inseguretat del parlant que el fa pensar que tota forma semblant al castellà és castellanisme: cas de *faena*, *agarrar*.
- creença que tota forma desconeguda és més bona i prestigiosa que la que s'usa: *este*, *patix*, *guineu*, *papallona*, *préssec*.

I dos amb castellanoparlants d'origen:

- voluntat d'aprendre les formes més estàndards identificant-les amb les que són pròpies d'altres territoris: *sortir*, *encomanar* 'apegar'.
- falta de referents lingüístics valencians generals clars, que fan que siga més fàcil aprendre *aviat* que *prompte*, o *aïna*, especialment en les ciutats, o bandejar formes estridents com *ausades/agosades/a osades per Deu n'hi do*.

Revertir este canvi lingüístic que eliminarà a la llarga les formes tradicionals valencians no és gens fàcil sense materials escolars aptes, sense MMCC forts i vertebradors i sense un estàndard

integrador i ample que permeta a l'usuari identificar-se amb el seu parlar més pròxim – el valencià- i el d'altres territoris, especialment, el del català central.

Dols Salas, Nicolau (Universitat de les Illes Balears/Institut d'Estudis Catalans)

El concepte d'integritat lingüística i la competència comunicativa

Obligats pel marc legal vigent i per les resolucions dels tribunals, els discursos polítics oficials sobre la llengua coincideixen actualment en el concepte d'unitat del català. L'acceptació nominal de la unitat de la llengua no ha implicat, tanmateix, que un sector polític ben determinat accepti el principi complementari d'integritat de la llengua, definible com la capacitat de la llengua d'adaptar-se a qualsevol situació comunicativa. A les illes Balears el període 2011-2015 ha estat especialment fecund en discursos d'aquest tipus. Complementàriament, i això és hipòtesi, la major exposició als usos cultes escrits i orals de la llengua ha ajudat a recuperar nivells complexos de competència comunicativa en els parlants. El parlant no té competència en una única varietat, especialment funcional, sinó que aplica criteris d'adequació a la tria d'unitats i estructures lingüístiques. Tampoc no és cert que el català hagi perdut completament els registres més cultes de la modalitat oral. Al contrari, n'hi ha hagut una certa pervivència, especialment gràcies a la predicació i la recitació. La competència dels parlants s'aplica certament al codi, però també a les modificacions del codi causades per les commutacions diverses en el camp de l'estatus. La discussió suscitada a les illes Balears entre 2011 i 2015 al voltant del codi usat pels mitjans de comunicació oral s'ha alimentat precisament de la negació d'aquesta flexibilitat i, consegüentment, del principi d'integritat lingüística. Per altra banda, s'observa en els darrers anys l'aparició de tendències espontànies d'estandardització, especialment entre els parlants més joves. Fins i tot quan la norma ha estat adaptada per integrar les varietats geogràfiques, els parlants abandonen aquestes adaptacions i abracen formes d'abast més general. Aquestes tendències contradirien la suposada existència de tensions territorials en l'ús de la llengua i provarien que els moviments centrípets en aquest camp no són diferents dels moviments de modernització i integració socials quan es difonen determinats patrons des de centres emissors amb prou abast. El projecte Corpus Oral per a l'Estudi de l'Estandardització Espontània de la Llengua Catalana pretén precisament confrontar els parlants-oients amb mostres d'usos formals orals de la llengua per analitzar-ne la percepció i validar la hipòtesi esmentada. Aquesta comunicació posarà a l'abast dels interessats la reflexió teòrica al voltant de la

qüestió i mostres dels discursos oficials, contraposats a casos concrets de pràctica comunicativa.

Domènech, Ona (Universitat Oberta de Catalunya/Universitat Pompeu Fabra)

Estopà, Rosa (Universitat Pompeu Fabra)

Noves i velles paraules testimoni de grans canvis polítics: el cas del procés de Catalunya

El lèxic és una excelsa eina de seducció i de manipulació política que permet presentar la realitat de maneres molt diferents. Com saben prou bé sociòlegs, politòlegs, lingüistes, i assessors diversos, en un procés polític de canvi les paraules són una peça clau per definir un tipus o altre de discurs i, per tant, per influir en l'opinió pública en un sentit o en un altre. I des d'aquesta perspectiva les noves paraules, incloent també els mots vells que utilitzem amb noves accepcions semàntiques, són un objecte d'estudi ideal per a l'investigador interessat en el canvi lingüístic, atès que són la manifestació directa dels principals canvis polítics que experimenta una societat determinada, i també de les diferents ideologies subjacents.

Els esquemes conceptuals que evoca la tria lèxica de diferents grups socials, sovint a través de metàfores (Cuenca 2009), permeten entreveure els grans canvis revolucionaris de les societats. Tots els moments històrics compten amb un conjunt de paraules testimoni per referir-se als mots que una societat utilitza de manera emblemàtica en un període concret. Aquestes paraules testimoni – noció promoguda pel lexicòleg francès Matoré (1953) –, moltes de les quals són, en aquell moment històric, neologismes, simbolitzen el més essencial d'una època en una àrea del coneixement que afecta tota la societat. Així, tal com destaquen les autores argentines Adelstein i Kuguer (2008), mots com *peronista*, *kirchnerista*, *carapintada*, *corralito*, *cacerolazo*, *tractorazo*, *hiperinflación*, *predevaluación*, *riesgo país* o *madres* són paraules testimoni de la història argentina del final del s. XX, període que correspon als primers anys de la seva democràcia contemporània.

Però aquest cas no és aïllat. Citem-ne només alguns exemples més. Paraules, que al seu moment eren noves o havien adquirit nous sentits, com *holocaust*, *perestroika* o *primavera àrab* poden associar-se perfectament a un període de canvi en la història d'una societat concreta, lligat a un determinat moviment polític: el règim nacionalsocialista de l'Alemanya de Hitler; el procés de reforma política de la Unió Soviètica iniciat per Mikhaïl Gorbatxov, o les manifestacions i protestes iniciades als països àrabs de l'Orient Mitjà i del Magrib a finals del 2010 i principis del 2011.

La societat catalana dels darrers 10 anys està vivint un procés de canvi polític que es pot estudiar a través dels neologismes politicosocials utilitzats pels diversos actors amb més transcendència social (polítics, periodistes, comunicadors, sociòlegs, etc.). Així, qualsevol persona del carrer identificarà fàcilment com a mots associats al procés català unitats com *estructures d'estat*, *majoria silenciosa*, *dret a decidir*, *acord*, *diàleg*, *separatisme*, *sobiranista*, *unionista*, *fractura social*, *referèndum*, *cupaire*... No és casual que siguin mots que, o bé no estan referenciats en els diccionaris de llengua general, o bé hi són, però amb uns altres sentits.

En aquesta comunicació pretenem analitzar una mostra de la neologia que ha nascut arrelada al canvi polític de la societat catalana, per tal d'obtenir, des d'una perspectiva cognitivista, una primera aproximació als esquemes conceptuals que intervenen en aquests processos neològics, així com a la seva relació amb les diferents ideologies dels actors implicats en el procés. Partirem d'una selecció de neologismes extrets dels mitjans de comunicació i/o de les xarxes socials, que ens indiquin pics neològics que ens permetin considerar-los paraules testimoni d'aquest moment històric.

Flor, Vicent (Universitat de València)

La lluita d'identitats polítiques al País Valencià: el discurs del secessionisme lingüístic contra la unitat de la llengua catalana

Aquesta proposta de comunicació analitzarà diverses de les claus discursives del secessionisme lingüístic valencià. Aquesta narrativa ha estat bàsicament protagonitzada pel "blaverisme", un moviment polític de caire populista, conservador, anticatalanista, regionalista i espanyolista, que ha tingut una influència innegable des de la fi del franquisme fins als nostres dies i ha sigut un actor fonamental en dificultar el procés de normalització lingüística al País Valencià. L'objectiu del paper és estudiar el discurs anticatalanista per veure com ha servit aquest a la lluita d'identitats polítiques valencianes.

S'analitzarà aquesta lluita ideològica des de la perspectiva de la sociologia política i de la sociologia de la cultura, tot fent servir, entre d'altres, les aportacions de Benedict Anderson (*Comunitats imaginades*), Ernest Gellner (*Nacions i nacionalismes*) i Pierre Bourdieu (*La distinció: criteri i bases socials del gust*), a més d'aportacions específiques com les de Rafael Lluís Ninyoles (*Conflicte lingüístic valencià*) i Vicent Climent-Ferrando, (*L'origen i l'evolució argumentativa del secessionisme lingüístic valencià. Una anàlisi des de transició fins a l'actualitat*).

Freixa, Judit (Universitat Pompeu Fabra)

Observar el canvi lèxic: neologismes per a l'actualització del diccionari

Els observatoris de neologia s'ocupen de detectar i recollir aquelles paraules que van apareixent en l'ús dels parlants i que els diccionaris encara no sancionen com a paraules normatives de la llengua. De fet, n'hi ha que no seran mai sancionades perquè responen a necessitats efímeres dels parlants i desapareixeran quan hagin passat de moda; d'altres tampoc no ho seran, perquè el diccionari no les recull per motius diversos; però d'altres reflecteixen necessitats dels parlants que han portat els canvis de l'entorn i que els diccionaris hauran d'anar incorporant.

En la nostra comunicació ens proposem, en primer lloc, presentar la detecció de neologismes que fa l'Observatori de Neologia de la Universitat Pompeu Fabra des de l'any 1988 i, més recentment, el conjunt d'observatoris dels territoris de parla catalana de la xarxa NEOXOC; en segon lloc, demostrar que aquestes dades són molt útils per a l'actualització del lèxic normatiu del català per tal com recullen precisament les llacunes dels diccionaris; en tercer lloc, donar a conèixer el projecte NADIC, que té com a objectiu l'actualització del diccionari normatiu amb exemples procedents dels usos reals (orals i escrits) dels parlants recollits en els observatoris de neologia.

Volem també incidir en alguns dels aspectes més controvertits en la discussió del lèxic normatiu: quin paper hi han de tenir les diferents varietats geolèxiques? fins a quin punt s'hi ha de representar la col·loquialitat? els manlleus, especialment els del castellà, quines característiques han de tenir per poder ser unitats acceptables en el diccionari? i les unitats derivades, del tot predictibles a partir de peces que ja són al diccionari?

Des del punt de vista teòric, en la presentació es discutiran conceptes com la *neologicitat*, entesa com el caràcter més o menys neològic de les unitats, i la *diccionariabilitat*, entesa com el caràcter de més o menys pertinència per al diccionari.

Garcia Sebastià, Josep Vicent (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant)

El model lingüístic de la música popular contemporània en català al País Valencià: d'Al Tall a Orxata Sound System

1. Introducció

Actualment, al País Valencià hi ha un gran nombre d'autors i grups que canten en català, i ho fan en estils molt diversos. Això contrasta amb la situació que presentava el sector de la música en llengua pròpia durant els anys 70, 80 i començaments dels 90 (Frechina

2011). A més, cal tenir en compte que alguna de les formacions musicals més recents són conegudes arreu del món (és el cas, per exemple, d'Obrint Pas). Atesa la gran proliferació de música en català a hores d'ara, resulta interessant d'estudiar les lletres de les cançons des d'un punt de vista lingüístic i descriure quin és el model de català que difonen i en quina mesura inclouen o bé elements de la normativa o bé trets propis del parlar dels joves, interferències d'altres llengües, neologismes, dialectalismes o col·loquialismes.

2. Objectius i metodologia

L'objectiu essencial de la present comunicació és, doncs, de descriure el model lingüístic de la música popular contemporània en català al País Valencià —en el futur, convindria ampliar l'objecte d'estudi a la resta del domini lingüístic—. Les cançons que estudiem no sols són de grups i cantautors recents; també examinem les composicions del període que abraça els últims anys del franquisme i les primeries de la democràcia. Tal com afirma el musicòleg Josep Vicent Frechina (2011), la producció discogràfica actual en català no existiria sense el precedent de la nova cançó i altres manifestacions musicals de l'època de la Transició. En aquest sentit, la nostra proposta pretén de descriure l'evolució del model de llengua de la música en català composta al llarg de les darreres quatre dècades, és a dir, des dels anys 70 fins a l'actualitat. Amb això pretenem (1) aïllar els trets lingüístics que caracteritzen les lletres de les cançons, (2) establir una tipologia dels diferents models de llengua presents en la producció musical i (3) classificar-los segons l'època i l'estil.

La metodologia que fem servir es basa en l'elaboració d'un corpus textual constituït per lletres de cançons. Pel que fa als primers anys de la democràcia, el nostre corpus contindrà les lletres més representatives d'Al Tall, Ovidi Montllor, Raimon i Paco Muñoz, que són els músics valencians més importants d'aquest període. Quant a la producció més recent, hi inclourem les composicions més emblemàtiques d'autors i grups pertanyents als diferents gèneres actuals: cant d'estil modernitzat (Pep Gimeno "el Botifarra" i Miquel Gil), cançó d'autor (Feliu Ventura i Pau Alabajos), mestissatge (Obrint Pas, La Gossa Sorda, Aspencat, Auxili i El Diluvi), pop-rock i *indie* (Senior i el Cor Brutal, Mugroman, Sant Gatxo, Lilit i Dionís, Smoking Souls, Arthur Caravan i Verdcel) rap (Zoo i Rapsodes) i música electrònica (Orxata Sound System). Tot seguit, analitzarem les dades del corpus amb l'ajut d'obres lexicogràfiques i gramaticals, tant normatives (*DIEC2*) com descriptives (*CTILC*; *CCCUB*; *GDLC*; *DCVB*; *DDL*; Pomares 1997; Sanmartín, 2006; Salvanyà 2009).

3. Hipòtesis

La hipòtesi més important del nostre treball és que el model lingüístic dels autors de la nova cançó i dels primers grups de música en català

al País Valencià té un caràcter majoritàriament formal i genuí, mentre que les cançons actuals presenten molta més variació. Així, doncs, creiem que l'estudi de la producció musical més recent ens permetrà observar fenòmens ben interessants, com ara:

- a) La incorporació d'elements de la norma.
- b) La presència d'interferències d'altres llengües, sobretot de l'espanyol i l'anglès (Payrató 1984; Pompermayer 2003).
- c) La capacitat de generar mots, expressions i significats nous (Cabré, Domènech & Estopà 2014).
- d) L'ús de l'argot juvenil i la concepció del llenguatge com a eina de marcatge social (Pujolar 1997; González 2003; Salvanyà 2003; Torres & Payrató 2003; Bernal & Sinner 2009).
- e) Diversos casos de "promiscuïtat lingüística"; models en què hi ha una barreja d'elements normatius amb trets dialectals o propis del registre col·loquial (Payrató 1984; Bassols & Segarra 2009).

Per tant, hem de suposar que aquest corpus permetrà una anàlisi textual, pragmàtica, sociolingüística i cognitiva que potser revelarà els fenòmens de variació i canvi lingüístics del català contemporani al País Valencià. Això en un tipus textual amb uns receptors i uns emissors majoritàriament joves i, doncs, exposats al model normatiu difós durant els darrers decennis.

Gràcia Damas, Annabel (Universitat de Lleida)

La instrumentalització històrica de la catalanitat de Lleida: ecos actuals

L'especificitat històrica, geogràfica, demogràfica, política i lingüística que presenta Lleida dins el complex global de la catalanitat ha permès parlar, sobretot a la dècada dels 80, però encara actualment, del fet diferencial lleidatà.

D'entrada, la seua ubicació li ha ocasionat al llarg de la història diversos conflictes, interns i externs, alguns dels quals encara avui resten sense resoldre. Descrita per diversos autors ponentins com una ciutat fronterera i excèntrica, atès que hom sempre ha dirigit la mirada cap a Barcelona, Lleida ha estat vista dins el conjunt català com la germana lletja i desemparada de la família. Tant és així que aquest ha estat sovint el motiu de l'aparició de diversos estereotips vinculats a la capital de Ponent i a la seua població. Uns estereotips als quals cal sumar tot un seguit de prejudicis lingüístics, motivats en gran mesura per la distància amb la llengua estàndard, molt més propera als dialectes del bloc oriental. I és que el nord-occidental, la variant dialeccal de les Terres de

Ponent, no ha estat exempt de desqualificacions i ridiculitzacions per part dels parlants d'altres varietats, especialment del català central.

D'altra banda, Lleida també ha experimentat reiteradament pressions centrífugues, la més dura de les quals ha estat sens dubte l'encapçada per la dictadura franquista i que es coneix amb el nom de leridanismo. Aprofitant les malavinences existents entre Lleida i Barcelona, les autoritats locals franquistes es van proposar desmembrar la unitat de Catalunya mitjançant la descatalanització de Lleida. Així, van impulsar un ideari local de ciutat que pretenia ser d'àmbit provincial per contraposició al comarcal – clarament catalanista – i que comptava amb el suport institucional i cultural de l'Institut de Estudios Ilerdenses i amb el diari La Mañana com a mitjà de difusió d'aquesta concepció de tendències polítiques centralistes. Els ideòlegs d'aquest projecte arribaven a negar la filiació lingüística catalana del nord-occidental en pro d'una parla híbrida catalanocastellana.

Ara bé, el desplegament de la política desculturalitzadora i assimilista de Franco, que tenia com a pretext l'annexió de l'anomenada província de Lérida a l'Aragó, va topat amb l'exaltació del localisme provincià més exacerbada: el lleidatanisme. Un localisme que naix del sentiment de supeditació i temor a Barcelona, però que en cap cas nega la catalanitat de Lleida, i que es visualitza en el Partit Lleidatà. Un localisme que ha estat abundantment estudiat per Josep Vallverdú i Miquel Pueyo. És precisament Pueyo qui recull en un assaig de l'any 1984 diversos documents que parlen d'una Lleida ni catalana, ni aragonesa, sinó leridana. En efecte, Lleida: ni blancs ni negres, però espanyols traia a la llum aquest conflicte viscut a la capital de Ponent durant les quatre dècades del franquisme en què naix un intent de construcció personal per contraposició a les forces centrífugues i centrípetes assimiladores.

Kocher, Anna (Universität Wien)

Que són complementadors?: interne und externe Perspektiven auf die Entwicklung nichteinbettender Komplementierer in katalanischen polaren Fragen

Phänomen In allen (ibero-)romanischen Sprachen tauchen Kognate des Komplementierers in Kontexten auf wo sie augenscheinlich keine einbettende Funktion ausüben (vgl. z.B. Miotto 2003, Etxepare 2008, González i Planas 2014, Rodríguez Ramalle 2007, Gras 2010, Villa-García 2012, Demonte and Fernández Soriano 2014). Das Katalanische nimmt hierbei eine besondere Rolle ein, da es im Gegensatz zu anderen iberoromanischen Sprachen nicht-einbettende Komplementierer auch in polare Fragen erlaubt (Que plou?).

Bisher wurde dieses Phänomen primär aus synchroner Perspektive betrachtet (Rigau 1984, Mascaró i Pons 1986, Cuenca 1997, Prieto 1997, 2002, Payrató 2002, Celdrán et al. 2005, Hernanz and Rigau 2006). In der bisher ausführlichsten Analyse von Rigau and Prieto (2005) und Prieto and Rigau (2007) wird die An- und Abwesenheit des Komplementierers durch diatope Variation erklärt. Que ist laut ihnen in allen Dialekten in Bestätigungsfragen und in Kontexten erlaubt, in denen der Sprecher Unerwartetheit ('Anti-expectation') ausdrückt. Im nordwesterlichen, zentralen und balearischen Katalanisch ist que außerdem in neutralen polaren Fragen akzeptabel und ist in diesen Fällen mit Höflichkeit assoziiert.

Ziele Prieto and Rigau bieten eine beschreibungsadäquate Charakterisierung des Phänomens an. Mein erstes Ziel ist es die beobachtete Variation auf zugrundeliegende Eigenschaften zurückzuführen und eine Generalisierung vorzuschlagen, die die An- und Abwesenheit von que in polaren Fragen sowohl in seiner diatopen als auch systeminternen Dimension vorhersagen kann. Ich werde mich dabei auf Korpusdaten sowie auf elizitierte Daten aus Akzeptabilitätsexperimenten stützen. Konkret werde ich argumentieren, dass polare Fragen mit que unter dem Einfluss eines epistemischen und evidentiellen Biases (Sudo 2013) stehen und nur dann gegückt sind, wenn kontextuelle Evidenz die Erwartung einer positiven Antwort zulässt.

Das zweite Ziel ist es, das Phänomen aus einer diachronen Perspektive zu beleuchten. Korpusanalysen¹ zeigen zum einen, dass die Konstruktion bereits im Katalanisch des 16. Jahrhunderts auftaucht (Que pensau que tot està en los treballs del cors?, 1515, 'Spill de la vida religiosa'). Andererseits sind die historischen Belege derart gering, dass eine Analyse dieser Daten nicht ausreicht, um die diachrone Entwicklung von que in polaren Fragen zu erklären. Mein drittes Ziel ist es deshalb potentielle interne und externe Faktoren zu determinieren, die Auswirkungen auf die Entwicklung der Konstruktion haben. Aus sprachinterner Perspektive ist dabei vor allem die Tatsache relevant, dass im Katalanischen (und anderen nah-verwandeten Sprachen) ein scheinbar nicht-einbettendes que in anderen Satztypen bereits früher belegt ist (E és la meylor terra e la pus bela del món. Que jo, seyor, hé estat en València, 14. Jh, 'Llibre dels fets del rei en Jaume'). Die Extension auf polare Fragen kann also als Innovation des Katalanischen gedeutet werden. Sprachkontakt scheint außerdem ein plausibler externer Faktor zu sein, der die Entwicklung begünstigt haben kann. Relevant ist hier vor allem die Tatsache, dass im Aranesischen (und allgemein im Gaskognischen) nicht-einbettende Komplementierer produktiver als

¹ Die Daten stammen aus dem Corpus Informatitzat del Català Antic (www.cica.cat).

in anderen (romanischen) Sprachen sind und auch in polaren Fragen erlaubt sind (Pilawa 1990). Zum anderen könnte auch die Grammatikalisierung des französischen Interrogativmarkers *est-ce-que* (Tailleur 2013) Einfluss auf das Katalanische genommen haben. Da das Phänomen in Pompeu Fabras Grammatik nicht erwähnt wird, scheint die Normierung als treibende Kraft des Wandels wenn überhaupt nur spät zu greifen. Dies könnte entweder der gesprochen-sprachlichen Markiertheit der Konstruktion verschuldet sein, oder aber darauf hindeuten, dass es sich bei der Grammatikalisierung der Konstruktion um einen relativ rezenten Wandel handelt, der erst spät produktiv wurde.

Nadal, Josep (Universitat de Girona/Institut d'Estudis Catalans)

Espais de trobada, identitats i diversitat lingüística

Quan afirmem que les llengües condicionen el benestar (per això parlem de benestar lingüístic), a què es refereix el mot "llengua"? Es refereix només a la llengua oficial, la que ocupa el lloc més alt en les relacions de poder, la que serveix de referència per situar-nos en un lloc o altre de l'estructura social, o es refereix també a tots els seus registres i dialectes i, a més, a aquelles altres llengües que no han assolit una estandardització completa, que utilitzem en funció del context comunicatiu? Si això darrer fos així, i crec que ho és, els drets lingüístics no només haurien de contemplar les llengües, en el sentit clàssic del mot, les oficials i les que no ho són, sinó també tot el material lingüístic que hi ha a sota (dialectes, registres, llengües orals, noves formes lingüístiques lligades a les noves tecnologies, etc.).

Martines, Joan de Déu (Universitat d'Alacant)

Model lingüístic d'Enric Valor i la construcció del model de llengua literària: identitat i estandardització

Els principals gramàtics i lexicògrafs valencians de la segona meitat del segle XX són Carles Salvador, Josep Giner, Manuel Sanchis Guarner, Enric Valor i Francesc Ferrer Pastor. Tots coincidien en la necessitat de crear un estàndard escrit assumible pels valencians i convergent amb la resta de territoris de parla catalana, com demanava Pompeu Fabra.

El mateix Valor fa una declaració d'intencions quan explica a la revista *Gorg* 15 (1971, 7) que el català del País Valencià és molt ric i que cal preservar-lo i aportar-lo al català general. I, a més a més, la gran majoria d'estudiosos de la seua obra corroboren que és

un fabrista convençut: Pitarch (2001), Ferrando (1997), Giner (1971), Montoya (1996), Monferrer (1999), Segarra (1999)...

El mestre valor es basa en la llengua dels clàssics valencians i en el parlar viu, sobretot dels àmbits rurals més conservadors i teòricament menys interferits, que tant coneixia, per bastir el català dels valencians, com diem, convergent amb el català general.

Com recorda Antoni Ferrando (2000: 3), 'a través dels seus textos gramaticals, Valor ha desenvolupat la doctrina del "policentrisme convergent", recomanada per Fabra i elaborada per Sanchis Guarner i Josep Giner, que mira de potenciar les solucions valencianes més coincidents amb les formes literàries del Principat, en un intent de combinar la fidelitat al llenguatge parlat i l'aproximació a la resta de la comunitat lingüística catalana'. Tot això, amb la inclusió de les formes valencianes de la llengua viva que tenen base sòlida en els nostres clàssics i també les de la llengua rural.

Enric Valor va dur a terme una tasca lexicogràfica que posa al servei de l'ensenyament amb les seues narracions adaptades als infants i amb el *Vocabulari escolar de la llengua* i el *Vocabulari fonamental*. Cal destacar la seua col·laboració al diccionari Alcover-Moll i els glossaris per a les edicions infantils de les *Rondalles Valencianes*, escrites pel mateix autor; així mateix, van ser fonamentals obres com ara *Millorem el llenguatge*, *Curs mitjà de gramàtica catalana, referida especialment al País Valencià* i la *Flexió Verbal*, essencials en la difusió del fabrisme entre els valencians.

En aquesta comunicació pararem atenció en l'obra literària d'Enric Valor, autèntica eina en la recuperació de solucions lèxiques i gramaticals del valencià meridional i del valencià general i en l'aportació d'aquests materials al català general. La seua estratègia implicava també la incorporació de formes d'altres dialectes que ja s'havien incorporat al model estàndard comú i s'havien naturalitzat arreu. Recordem que era un gran coneixedor del català general i de l'obra de Fabra. Amb aquesta tasca duu a terme tot allò que havia començat amb el diccionari *Castellut* i, més tard, amb la resta d'obres lexicogràfiques i gramaticals.

Ens proposem d'analitzar amb un cert detall com teixeix Enric Valor aquest model lingüístic convergent: com la norma fabriana actua de bastiment, d'estructura i com l'enriqueix amb aportacions lexicosemàntiques, gramaticals i fraseològiques que pren dels clàssics antics i dels parlars vius. Aquesta manera de fer de l'escriptor de Castalla ha amerat pregonament el català que s'ha difós durant els darrers decennis entre els valencians. Hi havia el desig de conjugar dos objectius fonamentals i imprescindibles per a donar viabilitat a l'idioma: la construcció d'un estàndard compartit que asseure la comunicació entre els parlants de tot el territori i que

permeta arribar a un mercat cultural comú, i la identificació (emotiva, identitària) d'aquests parlants amb el model.

Aquesta comunicació es fonamenta en l'explotació del corpus textual digital de tota l'obra literària d'Enric Valor que hem constituït dins del CIMTAC (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant). L'aprofitament d'aquest corpus ens permet una caracterització detallada i analítica de tota l'obra valoriana.

Martines, Josep (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant/Institut d'Estudis Catalans)

Canvi semàntic, estandardització i identitats: el seny català i el trellat valencià?

No és una cosa estranya que hi haja mots que actuen com a veritables emblemes col·lectius: paraules que els parlants d'una llengua perceben com a representatius de la seua identitat, que evoquen significats mals de traduir a altres llengües i que actuen com a síntesi de trets culturals considerats com a distintius i, fins i tot, com a exclusius i singulars. Sovint aquestes qüestions, d'innegable interès lingüístic i cultural, s'han tractat anant a cercar llengües exòtiques i llunyanes. Precisament el fet d'haver de descriure cultures "exòtiques" ha estat un gran estímul en l'actual reviscolament de la semàntica.

S'ha dit i s'ha escrit força a l'entorn del mot *seny* i del concepte que evoca, especialment, sobre els catalans del Principat; i comença a haver-hi al País Valencià un nombre considerable de pàgines en què el *trellat* és objecte de reflexió o és emprat per a expressar nocions que s'acosten (o es volen acostar) a les expressades per *seny*. *Seny* i *trellat* han estat inclosos en llistes de (geo)sinònims que contrasten el lèxic del català del Principat amb el lèxic del català del País Valencià. Hi ha hagut qui els fa servir com a sinònims dins el discurs. Encara més, hi ha qui empra *trellat* en contextos i en sentits fins ara ocupats per *seny*.

En aquesta comunicació farem servir els recursos de la semàntica d'orientació cognitiva per a provar d'esbrinar els sentits i els contextos d'ús de *seny* i de *trellat*, especialment en l'edat contemporània (s. xviii-xxi). Això ens permetrà descriure els canvis semàntics que han experimentat l'un i l'altre i la influència que poden haver tingut sobre aquests canvis factors de caire sociolingüístic i particularment identitari. Mostrarem que el canvi que afecta a hores d'ara sobretot *trellat*, a banda dels condicionants més específics esmentats, se situa dins la línia dels canvis que han afectat un bon grap de mots incorporats al model de referència d'ençà que s'encetà el procés de normativització del català amb l'obra de Pompeu Fabra.

La recerca es fonamenta en l'aprofitament de corpus textuais; concretament del Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Antic (CIGCA) i del Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern (CIGCMod), desenvolupats a l'ISIC-IVITRA de la Universitat d'Alacant i del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC), desenvolupat a l'IEC. I, com hem avançat, provarà d'aplicar aportacions metodològiques de la semàntica cognitiva i de la pragmàtica diacrònica.

Martínez Pérez, Antoni (Universitat d'Alacant)

El model de llengua de Merlí i els peripatètics. Variació i canvi lingüístic als mitjans de comunicació

Aquest estudi analitza el model de llengua de la sèrie *Merlí*, l'última oferta de ficció televisiva de TV3. La trama transcorre principalment a l'institut Àngel Guimerà de Barcelona, on Merlí, que és el professor nou de filosofia, engresca els seus alumnes adolescents perquè pensin i actuen lliurement. Aquestes situacions en què es recrea la parla oral espontània dels joves té unes consideracions lingüístiques que, de bestreta, poden resultar interessants. En la ficció televisiva, els guionistes, dialogistes i lingüistes treballen conjuntament per reproduir els registres col·loquials en la llengua espontània dels personatges.

El que es pretén amb aquest estudi és descriure i analitzar el model de llengua dels personatges de la sèrie, tractada aquesta com el que és: un corpus textual. S'hi tindran en compte els trets característics del model estàndard col·loquial planificat i s'explicarà quin paper fan aquests elements dins els actes de parla en què apareixen. Es poden plantejar els diferents objectius a partir de les qüestions següents:

- a) En quina mesura els mitjans de comunicació reflecteixen la variació i el canvi lingüístics?
- b) En quina mesura el model d'argot dels personatges de *Merlí* incorpora 1) trets del model estàndard català, 2) trets del col·loquial català, 3) elements presos d'altres llengües?
- c) Què justifica la incorporació en el col·loquial planificat d'elements del català del carrer i del model normatiu formal?
- d) En quina mesura els canvis socioculturals marquen el canvi lingüístic reflectit en aquest corpus?

Quant al tractament de les dades, per un costat es farà l'anàlisi en els vessants fonètics, morfosintàctics, lexicosemàntics i fraseològic; i per l'altre, es parlarà atenció especialment, sobre les característiques lingüístiques de l'argot juvenil, sobretot, en les novetats potser atribuïbles al canvi propi del català i en les interferències d'altres llengües. També es marcaran els trets més rellevants de la parla dels

adults amb els diferents registres presents al corpus: des de la intimitat amorosa fins a les relacions professionals, passant pel llenguatge d'especialitat de l'àmbit acadèmic. Caldrà, per tant, atendre els condicionants pragmàtics i l'anàlisi textual segons una òptica cognitiva.

Aquest treball es fonamenta en estudis anteriors amb vigència actual, com els de Traugott i Dasher (2002) i Payrató i Cots (2011) sobre el canvi semàntic i la pragmàtica; els de David Paloma i Mila Segarra (2007), Anna Matamala (2008) i Margarida Bassols i Mila Segarra (2010) al voltant del model de llengua col·loquial en els mitjans de comunicació; els de David Paloma quant a l'estàndard col·loquial, la variació dialectal i les sèries televisives (1999, 2013) i finalment, l'annex a l'Informe de l'Audiovisual a Catalunya: 'Informe sobre la qualitat de la llengua de la televisió en català' (2004) elaborat pel grup de recerca Llengua i Mèdia de la UAB. Pel que fa a la metodologia, en un primer moment s'ha seleccionat i delimitat el corpus d'estudi als tretze capítols que conformen la primera temporada de la sèrie i després, s'ha recollit i classificat les dades manualment a partir del visionat de la sèrie, la consulta dels treballs adés exposats i l'explotació de dades de diferents corpus lingüístics orals.

Martínez Martínez, Caterina (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant)

L'evolució del model de llengua de Pompeu Fabra: un acostament al lèxic i a la fraseologia

La norma ortogràfica, lèxica i gramatical del català contemporani recolza, com és sabut, sobre l'obra de Pompeu Fabra i Poch. A la vista del cos normatiu contingut en les *Normes ortogràfiques* (1913), en el *diccionari ortogràfic* (1917), en la *Gramàtica catalana* (1918) i en el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932), podríem oblidar que aquelles propostes esdevingudes *norma* havien seguit un procés d'elaboració: no han estat així, tal com les trobem en aquestes obres, des de bell començament. Més encara, és prou fer una ullada a la vasta producció escrita de Fabra per a advertir variacions i canvis notables que el Mestre anava assajant i anava introduint, com a camp de proves, en el seu propi ús d'aquella llengua que ell mateix anava codificant.

L'objectiu de bastir una *llengua literària* que, depurada dels llargs segles de decadència i castellanització, servís com a instrument de comunicació nacional dugueren Pompeu Fabra a triar, a acceptar i a bandejar, a prioritzar i a rebutjar solucions que ell mateix anava sospesant i provant en el seu propi model lingüístic. Formes que han estat assumides al cap dels anys pel gros dels usuaris del català

contemporani i que han arribat a desplaçar vells castellanismes o solucions territorials, havien començat a difondre's arran de l'obra de Fabra i del cercle d'escriptors més propers.

En aquesta comunicació, ens disposem d'analitzar els criteris i el procés de configuració del model lingüístic, específicament els components lexicosemàntic i fraseològic, del mateix Pompeu Fabra. Descriurem el procés pel qual rebutja o opta per emprar i potenciar determinats mots populars o cultes i determinades unitats fraseològiques que han arribat a configurar la fesomia. Per fer-ho, hem constituït un corpus amb textos que considerem que reflecteixen la llengua de Fabra potser d'una manera més directa: textos en els quals preval l'ús comunicatiu sobre la reflexió o la prescripció lingüístiques; concretament *L'epistolari* (1892-1938) i les traduccions al català de textos teatrals. En l'elaboració d'aquest corpus s'ha seguit l'edició recent de les *Obres completes* de Pompeu Fabra (Mir & Solà, 2012). Els resultats d'aquesta descripció es contrastaran amb els estudis, no gaire nombrosos, realitzats a l'entorn de l'evolució del model lingüístic del mateix Fabra (Carreras, 2006 i 2008; Marquet, 2000 i 2002).

Montserrat, Sandra (Universitat d'Alacant)

Els discursos prescriptius i els discursos identitaris en l'ensenyament del català. Avancem cap a una gramàtica basada en la Gramàtica de Construccions

Quan ens enfrontem amb l'ensenyament-aprenentatge del català en territoris en què la llengua experimenta una forta pressió del castellà, els/les docents tendim a prioritzar les construccions lingüístiques diferencials del català respecte del castellà, perquè són les que presenten dificultats d'aprenentatge. Fet i fet, el procés de minorització a què el català està sotmés té efectes en el manteniment de construccions que no tenen paral·lel en la llengua majoritària. La priorització de què parlem es concreta a l'aula en un discurs identitari i prescriptiu ben particular.

Per a una construcció com ara EN-PARTITIVA (ella en té dos [parlant de llibres]), el discurs identitari s'ha vehiculat en les gramàtiques del segle XX i XXI amb exaltació i brandant la llança de la supervivència de la llengua: "Aquesta classe de pronoms és importantíssima. Son tan característics de l'idioma i tenen un paper tan preponderant en moltíssimes oracions, que el seu desús o l'ús inadequat afectaria greument la peculiaritat de la nostra sintaxi, és a dir, de l'arquitectura de l'idioma". (Valor 1979: 69) o "Per interferència del castellà, avui alguns es descuiden de fer servir els pronoms febles en, hi, fenomen que constitueix un greu atemptat a la nostra sintaxi. Però, precisament com a reacció contra tal perill -

potser també per altres causes-, s'observa el fenomen contrari: l'ús d'aquests pronoms febles quan, en bona gramàtica, no es pot fer, o no cal fer, la pronominalització" (Ruai 1994: 117). Així mateix, s'hi insisteix en el contrast amb el castellà i, de retop, en el paral·lelisme amb altres llengües com l'italià o el francès.

La defensa d'aquesta particularitat "tan medul·lar" (Lacru 1992: 180) es concreta en els manuals docents (i, per tant, en la pràctica, a l'aula) en una descompensació en l'extensió i l'exhaustivitat respecte d'altres qüestions i en una metodologia força tradicional fonamentada en l'ús de les funcions sintàctiques i altres trets sintàctics (complement directe, subjecte, determinació) i en exercicis gramaticals d'ensinistrament (substitució o correcció). La conseqüència de l'associació entre identitat, element diferencial i aprenentatge de la llengua no és gens positiva: l'aprenentatge només s'aconsegueix en contextos controlats i és molt deficient en els contextos d'ús.

En aquesta comunicació presentem, en primer lloc, una anàlisi exhaustiva d'aquesta bibliografia prescriptiva i didàctica respecte de les construccions "identitàries" del català. En segon lloc, oferim una proposta de gramàtica pedagògica per al català, basada en la Gramàtica de Construccions Cognitiva (Cognitive Constructions Grammar) de Goldberg (1995, 2003a, 2003b i 2006). Entenem que el concepte de construcció s'ajusta millor a la intuïció lingüística de l'alumnat. Com afirmen Gras & altres (2004:420) "la consideración de que las lenguas particulares se componen de construcciones de distinto grado de generalidad y frecuencia favorece una presentación de la lengua más realista". Així mateix, els conceptes que proporciona aquesta teoria lingüística permeten interioritzar el funcionament de les construccions, com faria un nadiu, per projectar-ne l'ús des dels contextos prototípics a la resta. En concret, d'una banda, hi ha el fet de concedir al significat un paper principal, de manera que no hi ha generalització sintàctica sense cap tipus de significat associat; per tant, la funció pragmàtica i discursiva passa a formar part de la descripció gramatical. De l'altra, ens permet jugar amb el concepte de priming, que lliga la creació d'espais de freqüència d'ús amb la recència contextual. Això no vol dir, però, que deixem de banda la forma de les construccions diferencials. Segons diversos autors en casos en què les formes no tenen prominència i passen desapercebudes pels aprenents o bé on els conceptes semàntics/pragmàtics disponibles per a ser projectats en l'adquisició de les formes de la L2 són poc recognoscibles, cal una focalització addicional en la forma, sempre en el si del context comunicatiu, per facilitar aquesta projecció ('Focus on Form': Ellis 2008; Ellis 2013; Robinson 2001). Aquesta tasca, però, es pot realitzar descarregant les explicacions d'exhaustivitat, complexitat sintàctica i terminologia fosca, sense abandonar necessàriament el fet diferencial o identitari.

Finalment, presentem el resultat d'una investigació entorn a l'efecte que una gramàtica basada en la Gramàtica de Construccions té en els resultats obtinguts en una classe de llengua catalana del Grau d'Educació Primària de la Universitat d'Alacant.

Moser, Alina (Universitat de Barcelona)

Zum Verhältnis von Sprache und Identität bei katalanischen Gitanos

Die Existenz Katalanisch sprechender *Gitanos* ist bis heute eine kaum wahrgenommene Realität in Katalonien. Meist wird der katalanische *Gitano* mit eingewanderten *Gitanos* südspanischen oder osteuropäischen Ursprungs gleichgesetzt bzw. verwechselt.

Dabei wird außer Acht gelassen, dass in über 500 Jahren des Zusammenlebens ein stetiger Austausch zwischen *Gitanos* und *Païos* (Bezeichnung für nicht-*Gitanos*) stattgefunden hat. Die eigene Sprache der katalanischen *Gitanos*, das *Caló Català*, hat sich angesichts dessen zu einer Para-Romani Varietät entwickelt, bei der heute lediglich einige lexikalische Elemente mit *Caló*-Ursprung in die Grammatik des Katalanischen eingefügt werden.

Die Beobachtung dieses Phänomens wirft wichtige Fragen im Bezug auf das Verhältnis zwischen Sprache und Identität bei den katalanischen *Gitanos* auf: Was passiert beim Zusammentreffen einer traditionell multilingualen Minderheit mit einer Minderheit wie den Katalanen, mit historisch ähnlichen Charakteristiken? Wie wirkt sich diese Besonderheit auf Identitätsfindung und Sprachwandel innerhalb der *Gitano*-Gemeinschaft aus?

Diese und andere Fragen haben die Feldforschung für die Bachelorarbeit *Betrachtungen des Caló Català* (Alina Moser, Juni 2016) angeregt. Unser Beitrag soll daher zwei Kernaspekte der Sprachidentität der *Gitanos* vorstellen: Den Wandel der eigenen Sprache zugunsten einer Annäherung zum Katalanischen, sowie die Adaptation des Katalanischen als (neue) Muttersprache der jungen Generationen.

Pons Conca, Jaume (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant)

El model lingüístic de Pompeu Fabra: l'evolució dels seus usos sintàctics

La codificació de l'estàndard és una passa necessària en qualsevol intent de normalització d'una llengua. Aquesta varietat prescriptiva és 'de confluència i d'acceptació' (DIEC, s. v. *estàndard*), per la qual cosa esdevé un model que estableix, més enllà d'un seguit de normes, un punt en comú per a tots els membres d'una comunitat

lingüística. Així, doncs, la fixació de l'estàndard comporta, de manera inherent, la creació d'un element d'identitat.

En el cas del català, Pompeu Fabra és una figura central en el procés de bastiment de la norma. Les *Normes ortogràfiques* (1913), el *Diccionari ortogràfic* (1917), la *Gramàtica catalana* (1918) i el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932) suposen una fita molt important en la consolidació del model de referència. I, encara més: la rellevància científica i social que va assolir el barceloní demana la revisió d'alguns textos en els quals fa servir el català amb un major grau d'espontaneïtat i deslligat d'una finalitat estrictament metalingüística.

És per això que en aquesta comunicació ens proposem de determinar les solucions gramaticals per què Fabra sembla que es va decidir de manera implícita. Cal tenir present que l'establiment de la norma és el resultat d'un procés llarg i farcit de proves, per la qual cosa serà necessari un treball d'anàlisi textual del corpus seleccionat: aquest acostament es farà per mitjà del despullament de *l'Epistolari* (Mir i Solà 2012) i d'altres textos que no impliquen necessàriament reflexions sobre la llengua, com, per exemple, la traducció *Espectres* (1910) de l'obra teatral *Gengangere* (1881), del dramaturg noruec Henrik Ibsen (Mir i Sola 2009). Més concretament, pararem atenció a les decisions —i, d'una manera particular, a l'evolució en aquestes decisions— que adopta davant de diferents aspectes sintàctics com L'anàlisi d'aquest material intern preveiem que permeti constatar, d'una banda, com era el model lingüístic, concretament sintàctic, que anava teixint la mateixa figura cabdal en la normativització del català. I és que, a pesar de la magnitud acadèmica de Fabra, són ben pocs els estudis que s'hi han centrat (Marquet 2000, 2002; Segarra 2009). D'una altra banda, i des d'una perspectiva diacrònica, la revisió de la correspondència i les traduccions fabrianes també permetrà entendre com es degué modular (o no) aquest mateix model a mesura que s'establia la norma.

**Pradilla Cardona, Miquel Àngel (Universitat Rovira i Virgili/
Institut d'Estudis Catalans)**

Identitat lingüística i estandardització: el cas de la llengua catalana

El concepte de *comunitat lingüística* ha estat objecte de debats continus en l'àmbit del coneixement de la sociolingüística general. De manera forçosament esquemàtica hom podria adduir dos grans grups de criteris a l'hora de definir-la: els criteris simbólicoactitudinals, de base identitària, i els interaccionals, de base comunicativa. En situacions conflictives, els col·lectius que comparteixen una mateixa llengua solen focalitzar el litigi en un conjunt de desacords sobre els aspectes simbòlics i actitudinals que haurien de compartir els membres de la comunitat anhelada. La manera d'evitar el conflicte hauria de ser, doncs, potenciar la dinàmica interaccional amb l'objectiu de bastir una comunitat d'interessos, si més no culturals, comunicativament vigorosa.

La comunitat lingüística catalana, si veritablement existeix, es troba conjunturalment qüestionada, escapçada administrativament i amb una comunicació força deficitària entre les parts. Així, doncs, ha esdevingut una realitat sociolingüísticament complexa amb dinàmiques centrífugues d'una trajectòria històrica rellevant. Unes dinàmiques substanciades en disputes ideològiques de marcat caràcter identitari. L'establiment de la norma compartida i la definició d'un model de llengua formal supraterritorial els darrers temps s'ha vist amerat per les dinàmiques acabades d'esmentar. El qüestionament del monocentrisme originari en la gestió de la norma n'ha estat un indicador diàfan.

Aquesta ponència vol reflexionar sobre la problemàtica que genera l'aposta per models lingüístics demarcats, fortament col·loquialitzants, en un entorn comunicatiu d'extrema feblesa com és el del conjunt dels territoris de parla catalana

Ramos Alfajarín, Joan R. (Universitat de València)

Cap a un model lingüístic policèntric i polimòrfic en català: aspectes sintàctics

En la primera meitat segle XX, la tasca gramatical duta a terme per Pompeu Fabra, sota els auspicis de l'Institut d'Estudis Catalans, va permetre establir per a la llengua catalana un model escrit. L'ús d'aquest model esdevenia necessari si es volia capgirar la situació social de la llengua i alhora crear una consciència d'una llengua compartida per catalans, balears i valencians. Però un model no pot tenir èxit si els seus usuaris no se senten identificats d'alguna manera amb la seua varietat dialectal. És per això que la proposta de Fabra, conscient d'aquest aspecte, deixa el camí obert a un

polimorfisme que dóna compte de les preferències de cada una de les grans àrees dialectals, especialment en l'àmbit de la morfologia. Aquesta situació s'ha mantingut amb una certa comoditat i, fins i tot submissió, fins a la fi del segle XX.

Però, amb la generalització de les noves tecnologies (ràdio i televisió), la llengua ha deixat de tenir un ús formal estrictament escrit i ha passat a utilitzar-se àmpliament en registres orals, tant de tipus formal com no formal. El model de llengua ja no s'identifica únicament amb la llengua literària i escrita, sinó que es concep com una entitat molt més complexa en què tant el discurs oral com l'escrit s'adapta a les circumstàncies comunicatives: l'adequació al registre. En aquest nou context més funcional, el concepte de norma es desdibuixa i adquireix protagonisme l'oposició adequat/inadequat. Aquest pas comporta també un major permissibilitat de les solucions pròpies de la llengua oral, fet que també comença a repercutir en el model escrit. No és estrany, per exemple, veure escrites solucions gramaticals o lèxiques divergents del model fabrià (ús exclusiu de la preposició *per*, combinacions pronominals sintètiques, paraules de genuïnitat dubtosa, etc.).

Si bé és cert que aquest acostament a la llengua oral comporta una major identificació del parlant amb un model estàndard (més o menys formal), també ho és que, en termes del conjunt de la llengua catalana, pot provocar un distanciament entre les grans zones dialectals, la qual cosa contribueix a incrementar el conflicte entre diversitat i unitat.

En el cas de la llengua catalana, això es fa més evident des del moment en què es crea un nou centre codificador, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL). Aquesta entitat, creada l'any 2001 i dotada de capacitat legislativa en matèria lingüística, naix amb el propòsit polític d'intentar superar el conflicte identitari de la llengua al País Valencià. Però, si bé reconeix la unitat de la llengua amb Catalunya i les Illes Balears, no s'ha estat de propugnar com a formals solucions gramaticals que en principi es concebien com a pròpies de registres informals. Per consegüent, hi ha un objectiu planificat de major aproximació a la varietat oral valenciana, encara que això comporte un increment de l'opcionalitat normativa o la seua separació de la resta del català marcant com a prioritàries les solucions valencianes.

Aquesta iniciativa més particularista de l'AVL tindria una transcendència menor si fóra consensuada amb l'entitat normativa històrica, l'IEC. Però el fet que fins ara no haja sigut així genera tensions entre els sectors unitaristes tant dins com fora del País Valencià. Per tant, s'ha instal·lat per raons polítiques un policentrisme normatiu que caldrà reconduir amb una necessària col·laboració i coordinació institucional entre l'IEC i l'AVL. La imminent aparició de la nova gramàtica de l'IEC també marcarà, amb

l'assumpció o no de les novetats de l'AVL, el futur d'aquestes relacions institucionals i la legitimitat de les solucions proposades.

En aquesta comunicació, atés que els aspectes morfològics i lèxics ja han sigut el focus d'atenció d'alguns estudiosos, ens detindrem en l'anàlisi dels aspectes sintàctics que separen la proposta de l'IEC i la de l'AVL. En aquest punt, els tractats gramaticals de l'AVL no presenten tantes novetats com en àmbit de la morfologia o del lèxic.

Delimitarem aquells casos que tradicionalment ja comportaven un polimorfisme (per exemple, combinacions pronominals, concordança del participi del temps compost amb el pronom de complement directe) d'aquells altres que són nous per l'acceptació de l'opcionalitat en l'àmbit formal: *u/un, molt/gaire, a + CD, a/en + CD, concordança haver-hi, règims preposicionals, etc.* I valorarem quin criteri s'ha fet prevaldre per a aquests canvis. D'altra banda, la mateixa redacció de les obres de l'AVL també traspua vacil·lacions o conflictes provocats per un major o menor acostament a la llengua parlada, com ara el cas de l'ús del denominat article neutre (*lo*), o una resistència a adoptar solucions plenament diferenciades de la normativa ja consolidada, com ara en *per/per a + infinitiu*. Finalment, reflexionarem sobre com afecta la interferència del castellà la consolidació d'un model sintàctic que no desatenga la tradició lingüística i alhora resulte identificador per a l'usuari: casos com la presència de les preposicions àtones davant de la conjunció *que*, la pèrdua del pronom *en* o la generalització de la perífrasi d'imminència *anar a + infinitiu*, en són una mostra.

Sánchez, Elena (ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant)

Vers una anàlisi holística de la generació del significat: convergència entre la Teoria del Canvi Semàntic i l'Anàlisi del discurs

Tots som conscients que la llengua es crea i modifica al si de la comunitat lingüística i dóna així lloc a les diverses varietats. Tot i que aquesta afirmació afecta tots els aspectes de la llengua, la nostra comunicació se centrarà en el vessant semàntic, és a dir, en la generació i modificació del significat en relació amb els grups de parlants. Des d'una dimensió sincrònica, aquesta relació ha estat estudiada dins de l'anàlisi del discurs, on l'adequació (la pragmàtica textual) resulta un punt rellevant. Des d'una dimensió diacrònica, les noves teories relacionades amb el canvi semàntic han reconegut la importància de la intervenció de les comunitats lingüístiques, dels parlants i de la seua cultura comuna (el coneixement que comparteixen) en els canvis que es produeixen en la llengua.

Tradicionalment, la semàntica diacrònica i l'anàlisi del discurs han estat considerades branques ben diferenciades de la lingüística.

Per una banda, la semàntica diacrònica se centrava en l'estudi del canvi de significat de paraules "in vitro", aïllades dels parlants, dels contextos i de les situacions comunicatives on apareixien. Per altra, l'anàlisi del discurs estudiava una unitat de significat més gran, que incloïa per definició el context lingüístic de les paraules. A més, s'adoptava una perspectiva pragmàtica, on les condicions de producció i de recepció eren fonamentals. Per tant, li donava molta més rellevància als grups socials on es generava el seu objecte d'estudi. De forma convencional, l'anàlisi del discurs implicava una perspectiva sincrònica i s'associava a una sèrie d'eines (informàtiques i conceptuals) de la lingüística de corpus que en facilitaven la realització.

En els darrers anys, però, comença a veure's una convergència entre els dos corrents. La irrupció de la Teoria de la Inferència Invitada del Canvi Semàntic (Traugott/ Dasher, 2002) (TIICS) i de la Gramàtica de Construccions (Hoffmann/Trousdale, 2013) ha portat al consens que, per a explicar el canvi semàntic, és necessari tenir en compte el context (en sentit ampli, és a dir, el context rellevant per a entendre el significat), la pragmàtica (les situacions comunicatives prototípiques) i la cultura (que ha creat la llengua). Des de l'anàlisi del discurs, al seu torn, s'ha observat que el significat de les paraules no és immutable i que s'encunya en el discurs. És a dir, que la llengua es modifica parlant.

Si dues branques de la lingüística, en principi tan allunyades, acaben convergint en tants punts, és possible que ens hagem de replantejar el model que fem servir per a estudiar la *llengua*. Aplicant el terme *model* segons està definit per l'epistemologia i la teoria del coneixement, podem afirmar que els lingüistes fan un model del sistema de la llengua, que apliquen per a explicar processos i fenòmens concrets. Així, conceptes com ara gramàtica, lèxic o pragmàtica no formen part de la llengua en si, sinó del model que els humans han creat a fi de comprendre el seu funcionament i descriure-la millor. Convindria recordar en aquest punt que la pertinença d'aquestes categories (almenys com a compartiments estancs) ha estat qüestionada per la TIICS i per la Gramàtica de Construccions, que identifiquen intrusions de la pragmàtica en la semàntica i de la de la semàntica en la gramàtica.

Arran del que comentàvem anteriorment, considerem que seria convenient proposar un model que resulte més integrador. El nostre objecte d'estudi seria l'estímul lingüístic que fa possible la comunicació, és a dir, la transmissió de significat lingüístic. Segons Levinson (2000) hi ha tres nivells de contingut transmés en una conversa: el significat codificat (significat de l'oració), el significat prototípic de l'enunciat (que no es basa en les intencions concretes de l'emissor, sinó en les expectatives generals sobre l'ús de la llengua) i el significat inferencial (el significat del parlant o de

l'enunciat concret). Aquests tres nivells es concretarien en les Implicatures Convencionalitzades (IC) que formen part del significat lèxic, les Implicatures Conversacionals Generalitzades (ICG) i les Implicatures Conversacionals Particularitzades (ICP). Si ho traduïm a la terminologia de Traugott, les primeres constituïrien el significat codificat (sistema de la llengua), les segones les Inferències Invitades Generalitzades (d'un acte comunicatiu prototípic) i les terceres les Inferències Invitades (d'un acte comunicatiu específic).

Prement com a punt de referència la realitat, podríem dir que les ICP són els significats de les converses reals. Les ICG serien els significats de les converses que els parlants d'una determinada varietat consideren prototípics, és a dir, un primer nivell d'abstracció a partir de l'experiència. I les IC constituïrien un nivell superior d'abstracció, serien els significats que els parlants consideren constitutius del sistema que anomenem *llengua*.

Un altre punt que convindria revisar en el nostre model és quina és la unitat d'estímul lingüístic que fa possible la comunicació. Si volem acostar-nos a la realitat, està clar que es tracta de la conversa o, si m'ho permeteu, del discurs (ja que inclou tant aspectes lèxics com pragmàtics). Tot i que aquesta macrounitat és la mínima si volem retre compte de determinats fenòmens lingüístics, es pot segmentar conceptualment en enunciats. El nostre desig seria seguir la tradició de la lingüística i postular l'existència d'un text, una oració i una paraula. Però ens trobem amb un problema, ja que mentre que els textos tenen un correlat pragmàtic en els discursos i les oracions en els enunciats, no hi ha un equivalent pragmàtic de la paraula. La conclusió és clara, el nostre model de *llengua*, necessita una paraula "pragmàtica", cosa que ens porta a la redefinició de signe lingüístic.

Aprofitarem per a aquesta redefinició la proposta de Ziem (2008), que fuig de la concepció tradicional del signe lingüístic, tant la diàdica, com la triàdica (perpetuada amb l'enfocament dual de la semàntica —semasiològic i onomasiològic—) i descriu un signe lingüístic: convencional, cognitiu, conceptual, constructiu i contextual. Amb aquest enfocament, que parteix d'una segmentació a partir de l'anàlisi del discurs, es pot retre compte de diversos tipus de fenòmens i construccions (tematització, sintagmes nominals, esquemes fraseològics, paraules compostes, col·locacions, fraseologia, etc.) que contribueixen a la transmissió de significat. Així, podem aprofitar el marc teòric i metodològic de l'anàlisi del discurs per a estudiar la generació de significat i, per tant, el canvi semàntic.

Al llarg d'aquesta comunicació mirarem de fer una descripció acurada de la interacció entre les teories actuals referides al canvi semàntic i l'anàlisi del discurs i aportarem exemples procedents de mètodes d'anàlisi combinats. L'objectiu final serà descriure una

metodologia d'anàlisi holística que ens permeta retre compte del fenomen de transmissió i generació de significat, tant des d'una perspectiva sincrònica com diacrònica, tenint en compte els parlants i el grup al qual pertanyen.

Sentí, Andreu (Universitat de València)

Norma i actituds lingüístiques en la (re)construcció d'un estàndard per al País Valencià: el lèxic

Introducció

La normativització de la llengua catalana es va dur a terme a l'inici del segle XX, sota el lideratge de Pompeu Fabra. Els primers documents normatius de Fabra – la Gramàtica catalana (1918) i el Diccionari General de la Llengua Catalana (1932) –, sota l'autoritat normativa de l'Institut d'Estudis Catalans, van suposar la creació d'un model normatiu que posava fi al caos existent i un intent per recuperar els usos genuïns depurats de la influència castellana provocada pel conflicte lingüístic (Bibiloni 1997).

Tot i que la norma catalana es fonamenta especialment en la varietat central, sempre ha tingut una voluntat composicional (Montoya 2006). Des de les Normes de Castelló del 1932, la norma fabriana es va adaptar al País Valencià i el polimorfisme es va fer evident. Els gramàtics posteriors, com Carles Salvador i Enric Valor, es van encarregar d'adaptar al valencià el model normatiu unitari que permetia el polimorfisme. Les propostes normatives ulteriors de l'Institut d'Estudis Catalans (Proposta I, Proposta II) i, especialment, les publicacions de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (Guia d'usos, Diccionari valencià) han consolidat l'anomenat model estàndard convergent (Lacreu 2002). Durant els darrers 30 anys, davant la manca d'altres agents normalitzadors massius, el gran difusor de l'estàndard ha estat l'escola.

L'aparició de l'AVL va generar controvèrsia perquè, entre altres motius, propugna substituir el model monocèntric composicional i polimòrfic que existia fins llavors per un model policèntric, en què hi ha dos models d'estàndard autònoms: un de general per al català i un per al valencià (Montoya 2006). És a dir, dos estàndards nacionals diferents. Especialment d'ençà la publicació del Diccionari Normatiu Valencià (2014), la proposta d'un estàndard valencià, en el camp lèxic, ha suposat un cert allunyament del model convergent per acostar-se al model particularista. Aquesta situació ha portat a un cert caos pel que fa als criteris que han de guiar el lèxic estàndard al País Valencià. S'hi entreveu una voluntat de començar de zero.

Objectius

Els objectius d'aquesta investigació són:

1. Descriure els diversos models de llengua estàndard que es projecten sobre el País Valencià, especialment pel que fa al lèxic. En concret, ens proposem analitzar el model de llengua vehicularitzat a través de l'escola a partir dels llibres de text i altres textos escolars (especialment textos literaris). Contrastarem aquesta realitat amb la tradició normativa convergent i la proposta particularista del DNV (de l'AVL).
2. Analitzar la percepció i l'actitud dels parlants usuaris habituals de la llengua catalana estàndard amb relació al model lingüístic de referència que han assumit. En definitiva, ens proposem entendre quina penetració té l'estàndard i com perceben els parlants els diversos models que es difonen.

Metodologia

Descriurem el model lingüístic dels llibres de text en llengua catalana que hi ha a les escoles valencianes atès que són un model que influeix directament en la creació d'un estàndard. Compararem aquest model escolar amb el d'alguns llibres destinats al gran públic i, finalment, prendrem en consideració el model d'uns dels mitjans digitals més destacables del panorama periodística actual, La Veu del País Valencià. D'aquesta manera tindrem una mostra representativa de la varietat estàndard en l'escola, la literatura i els mitjans de comunicació escrits.

Per acostar-nos a l'actitud dels parlants respecte de la norma i les diferents propostes del model convergent i del model particularista, farem unes enquestes sociolingüístiques. Això ens ha de servir de contraposició als models d'estàndard difosos i aproximar-nos a les actituds que els diversos models desperten en els usuaris.

Hipòtesis

Tenint en compte la situació descrita, les nostres hipòtesis són:

1. Malgrat els problemes identitaris que ha viscut i viu el País Valencià pel que fa a la filiació lingüística de la llengua autòctona, els valencians han incorporat amb normalitat la llengua normativa general i el subestàndard valencià del model anomenat convergent. Per tant, pensem que l'actitud cap a la norma és positiva.
2. El model d'estàndard lèxic més particularista que tot just ha començat a difondre el DNV no és el que els valencians que utilitzen la varietat estàndard han assumit i utilitzen majoritàriament. Aquest model tampoc és el majoritari entre els usos formals de la llengua escrita al País Valencià.

3. Els problemes de penetració de la norma no es deuen a qüestions identitàries, sinó a problemes derivats de la feblesa sociolingüística de la llengua catalana i la poca exposició a la llengua estàndard.

Sistac, Ramon (Universitat de Lleida/Institut d'Estudis Catalans)

De les perifèries geogràfiques a les mentals: "De Ponent, ni vent ni gent"

Hi ha un paral·lelisme evident —si és que no es tracta ben bé de la mateixa situació— entre els processos de construcció de la identitat nacional i els dits d'*elaboració* d'una llengua. Els dialectes *centrals* (de centralitat no necessàriament geomètrica: política, econòmica, etc.), així com els territoris considerats *centrals*, esdevenen l'*acròpolis* o *vila closa* simbòlica, mentre la resta dels dialectes o territoris són subsumits al paper de perifèria, bé lingüística, bé política. Aquesta condició és sovint interioritzada pels habitants d'aqueixos territoris i varietats dialectals de vegades amb actituds semblants a l'autodi, i genera a més sentiments contradictoris d'identificació amb els patrons dominants i, al mateix temps, de rebuig cap al component autòcton. Aquesta situació, des del punt de vista identitàri, resulta encara molt més complexa en els territoris de frontera, entesos com la *perifèria de la perifèria*.

La redefinició dels patrons identitàris que comporta la globalització/mundialització del segle XXI pot actuar de revulsiu per a unes societats marginades que, malgrat tot, aspiren a ser més democràtiques. Exemplificarem tot plegat en el vast territori identitàriament complex que gravita a l'entorn de Ponent, el Pirineu i la Franja.

Suïls Subirà, Jordi (Universitat de Lleida)

La llengua en una relació canviant entre individu i espai.

En la meua contribució prenc el concepte de *ception* de Talmy (2000), i dins de la línia traçada per Lakoff & Johnson (1999), que fan de les relacions espacials un dels eixos fonamentals; també faig esment d'evidències com les que remarca (Casad, 1994), pel que fa a la relació entre l'estructura lingüística i l'entorn. No amago una certa perspectiva relativista, per tal com ens podem plantejar si els recursos estructurals són determinats o determinants, o ambdues coses, en una visió cognitiva, és a dir en termes dualístics realització vs. conceptualització (i fins i tot percepció). Un parell de dècades enrere, Landau & Jackendoff (1993) exposaven diversos casos on

evidències lingüístiques i no lingüístiques convergien a l'entorn d'alguns aspectes generals de la cognició espacial. El tema és encara obert, i podem fer referència, per exemple, als treballs de Boroditsky (2011) o Bergen (2012).

En la meua comunicació parteixo d'un pressupòsit genèric: l'alteració en la relació que els individus mantenen amb l'espai que els envolta és un dels components on es pot fer visible un canvi cultural. En la mesura que aquella relació té una expressió lingüística, l'alteració en la primera s'ha de reflectir en un canvi en la segona (Zic Fuchs, 1994). Consecutivament, un cop consolidat, aqueix pot ser un canvi *ceptiu*: pot fer que determinades "realitats" ja no siguin expressables, ni potser rellevants en termes de percepció, i altres de noves apareguin.

El que descriu em permet de plantejar que, en la mesura que ens les havem amb la relació entre la llengua i l'espai, algunes diferències interindividuals pel que fa als trets lingüístics han de poder ser explicades a partir de les diferències quant a la relació amb l'entorn.

En el recull podem observar característiques que trobaríem en un repertori de toponímia clàssic (tot i que no sempre s'hi fa atenció), com ara la polisèmia i la sinonímia aplicades a la designació dels indrets: determinats llocs poden ser anomenats de diverses maneres aparentment sinònimes. Però darrere d'aquesta aparent sinonímia trobem contextos diferents de relació amb l'indret.

Una altra observació té a veure amb el grau de definitud dels límits: per a determinades entitats el grau de definitud és màxim, però el mateix nom que les designa pot tindre un valor referencial gens definit depenent del context.

Dit això, hi ha entitats precises per definició, com ara un prat o una cabana, i altres que aparentment són imprecises també per defecte, com ara els llocs anomenats *vedat* o *ban*.

Un altre aspecte interessant té a veure amb les maneres d'ubicar i ubicar-se. Algunes expressions amb valor adverbial designen el moviment d'algú que progressa cap a nosaltres o allunyant-se'n i, al mateix temps, descendint o ascendint progressivament, de manera que en resulten quatre fórmules possibles que he pogut observar repetidament:

- ençà i amontenllà i amont
- ençà i avallenllà i avall

Altres ubiquen indrets, en un sistema d'adverbis de tres graus (*ací-astí-allí*), però desplegat en fórmules que utilitzen punts de referència per tal de produir ubicacions intermèdies, de manera que el sistema de tres graus es pot convertir en un de sis pel cap baix:

- PROPER > allí dellà // allí // astí dellà // astí // ací // ací deçà
< LLUNYÀ

L'aspecte general que obtenim de tots aquests trets és que semblen remetre a una visió més aviat dinàmica d'algunes formes de relació entre l'individu i l'espai que l'envolta.

Evidentment, aquí no es vol plantejar una visió simple segons la qual el medi circumdant determina l'aspecte que acabarà prenent la llengua. És obvi, però, que el fet que un bon nombre d'elements nominals remeti a indrets de límits opcionalment indeterminats, o que hom emprí determinades fórmules dinàmiques per a ubicar i ubicar-se, són fets que tenen a veure amb la manera en què hom es relaciona amb els indrets, que sovint implica, més que no pas ubicar-s'hi de manera precisa i estàtica, moure's entre ells o al seu entorn.

El contrast amb altres formes innovadores d'expressió de les relacions espacials, i l'observació de fins a quin punt determinades iniciatives de recuperació del patrimoni lingüístic dialectal arriben a restituir parcialment aquelles formes específiques, són aspectes que n'anuncien, en certa manera, una certa "reubicació" en el patrimoni lèxic vigent.

Ulldemolins Subirats, Amanda (Universitat Autònoma de Barcelona)

A Alcanar ja no volen palometes. Presència del lèxic tortosí a les aules de Primària

1. Consideracions prèvies

El model de lèxic que s'ensenya a les aules de Catalunya, així com el que es difon en altres sectors socialment rellevants com els mitjans de comunicació, sol optar, com a patró general, per un anivellament lingüístic amb la selecció de paraules i d'expressions estàndard, majoritàriament de la varietat central, i amb poca o nul·la presència de variants pròpies d'altres zones del domini lingüístic.

2. Estat de la qüestió i marc teòric

Des de l'aprovació de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, que implantava el català com a llengua vehicular a tots els nivells de l'ensenyament menys l'universitari, s'ha escrit molt sobre quin model de llengua s'ha d'usar a l'aula i quins elements del parlar propi s'hi han d'ensenyar i promoure. En el cas que ens ocupa, el model lingüístic que s'ensenya als centres educatius de les Terres de l'Ebre, hi ha la proposta d'Àngela Buj *Didàctica de la diversitat lingüística. Model de llengua per a l'ensenyament. Montsià, Baix Ebre, Terra Alta, Ribera d'Ebre* [inèdit], que presenta un "model lingüístic de referència, que té en compte les

solucions lingüístiques pròpies del català occidental, reconegudes i acceptades per l'Institut d'Estudis Catalans". També han tractat aquesta qüestió Màrius Pont Fandos en l'article "Model de llengua a l'aula: l'equilibri entre estàndard i variació" (2003) i Tere Izquierdo al treball "Els xiquets i xiquetes de Tortosa diuen nen i nena" (2003). A més, des del col·lectiu d'ensenyants de les Terres de l'Ebre s'han creat diversos seminaris amb la intenció d'abordar aquesta problemàtica.

Pel que fa al marc teòric sobre la representació dels dialectes geogràfics en l'estàndard –i, per tant, en l'ensenyament– tenim en compte les indicacions de Haugen (1983); sobre el model de llengua que s'ha d'emprar a l'escola, les directrius de López del Castillo (1976); sobre la construcció de l'estàndard les aportacions de Bastardas (1997) i Lamuela (1994) i, finalment, sobre la situació del tortosí en els àmbits formals, les consideracions de Pradilla (2012) i Sistac (1992).

3. Proposta

Seguint la teoria de l'estandardització lingüística, l'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar el coneixement i l'ús a l'escola de determinades formes lèxiques nord-occidentals normatives en un grup representatiu de l'alumnat de primer de Primària del CEIP Joan Baptista Serra d'Alcanar, localitat més meridional del Principat de Catalunya.

Més concretament, s'exposen els resultats d'una investigació sobre l'ensenyament del lèxic tortosí a les aules de primària de la zona en què es parla aquesta varietat lingüística. L'objecte d'estudi és, per una banda, el model lingüístic transmès als alumnes per part dels professors i, per l'altra, la consciència lingüística d'aquests darrers. Així doncs, la comunicació mostra els resultats d'una aproximació interdisciplinària entre norma, llengua i identitat, és a dir, mitjançant l'estudi de l'ús de determinades formes lèxiques a l'escola, podem descriure l'actitud del parlant envers la llengua i la tria de les formes lingüístiques en discursos orals i escrits produïts pels alumnes estudiats.

La hipòtesi inicial era l'ús de formes lèxiques orientals en l'escriptura i en l'oralitat en els xiquets de l'àrea territorial en què es parla el tortosí, subdialecte del català nord-occidental (Veny, 1978 [2012]13: 103) en detriment de les formes genuïnes acceptades per la normativa. Pel que fa a la metodologia, en primer lloc s'ha consultat el *Projecte Lingüístic de Centre* (PLC) amb l'objectiu de comprovar si explicita el grau d'inclusió a l'aula del parlar genuí de la zona en què s'han recollit les dades. A continuació, s'ha seleccionat una vintena de mots d'ús quotidià reconeguts per l'IEC i s'han classificat per camps semàntics: aliments, animals i objectes. S'hi ha afegit els numerals i els plurals per comprovar la presència de

variants pròpies. Un cop ha estat preparat tot el material, s'ha entrevistat quinze alumnes (cinc de cada classe) de primer de Primària que tenen el català com a llengua materna.

4. Resultats

Després d'analitzar i de comparar les diferents dades recollides, podem confirmar la hipòtesi que havíem plantejat a l'inici de l'article: la presència i l'ús de formes lèxiques orientals – *cua*, *rodona* o *cercle*, *papallona*, *capgròs*, *ocell*, *tisores*, *guineu* – en detriment de les formes pròpies que també formen part de l'estàndard – *coa*, *redona*, *palometa*, *cullerot*, *moixó*, *estisores*, *rabosa*. Aquest fet comporta un anivellament lingüístic respecte a la zona oriental del domini lingüístic ja que el model de llengua difós pels principals agents d'estandardització – mitjans de comunicació i sistema d'ensenyament– a Catalunya és, majoritàriament, de base central. Així, entre dues formes lèxiques geosinònimes i normatives els xiquets prefereixen i se senten més segurs emprant la forma oriental, que han sentit en registres formals i, per tant, que té més extensió i prestigi social, en lloc de la forma autòctona – igual de vàlida – que senten a casa.

Com veiem, els resultats ens ajuden, d'una banda, a descriure el canvi lingüístic en la zona més meridional del català nord-occidental i, de l'altra, a sistematitzar les realitzacions preferides dels escolars, marcades, en pocs casos, per factors identitaris.

L'anivellament lingüístic és conseqüència directa de l'endodiglòssia (Buj, s.d), o diglòssia interna en una mateixa llengua, és a dir, del prejudici d'una comunitat de parla per la variant pròpia, causat per la inseguretats i la falta de coneixement, que indueix els seus parlants a substituir les formes pròpies, siguen normatives o no, per unes altres formes que, normalment, són d'una altra varietat que sol tindre més prestigi i que s'associa als registres més formals i, per tant, compten amb més referents i més extensió entre la població. A la llarga, aquest procés desemboca en un canvi lingüístic irreversible, com ja ha passat amb el mot *palometa*, que només dos xiquets enquestats coneixen tot i que, com apunta un d'ells, "preferixo dir *papallona*".